

MEER DAN GEWENST

**De Nederlandse stichting die zich inzet voor
LHBT's die een gezin wensen of hebben**

Namens stichting Meer dan Gewenst en COC Nederland

Utrecht, 28 juli 2020

Aan de Minister voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Betreft: Reactie op concept wijziging van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting

Stichting Meer dan Gewenst en COC Nederland zetten zich in voor LHBT's die een gezin wensen of hebben, waaronder lesbische en biseksuele vrouwen met een kinderwens. Voor deze vrouwen biedt kunstmatige bevruchting met donorzaad een kans om een vaak langgekoesterde wens in vervulling te laten gaan: een eigen gezin. Voor hen – en voor hun (toekomstige) kinderen – is het dan ook essentieel dat de procedure van kunstmatige bevruchting met donorzaad goed juridisch verankerd is. Wij ondersteunen dan ook dat de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb) wordt herzien, zoals ook is geadviseerd door de Staatscommissie Herijking ouderschap in 2016.

In deze reactie zullen wij ingaan op de consequenties van de wetswijziging voor lesbische en biseksuele vrouwen(stellen) en hun toekomstige gezinnen. Echter, voordat wij hier dieper in duiken, willen wij vermelden dat wij als stichting achter de hoofddoelen van deze wetswijziging staan, namelijk: het maximaliseren van het aantal kinderen dat door een donor mag worden verwekt, dat halfbroers en halfzussen elkaar kunnen vinden, en donorkinderen vertegenwoordigd zijn in het bestuur van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting. Het is belangrijk dat de rol van donorkinderen wordt versterkt en zij primair bij ontwikkelingen rond kunstmatige bevruchting worden meegenomen. Dit is ook in het belang van hun ouders en andere naasten.

Hoewel wij verheugd zijn om te zien dat een aantal adviezen uit [het rapport: Kind en ouders in de 21e eeuw](#) zijn overgenomen, zijn wij ook van mening dat een aantal zaken zijn blijven liggen. Daarnaast lijkt een wijziging nadelig uit te pakken voor vrouwenstellen en willen wij nog een aantal zorgen delen die niet worden weggenomen door de voorgestelde wijzigingen. Hieronder gaan wij puntsgewijs in op deze zaken:

- De Staatscommissie Herijking ouderschap stelde voor om een register ontstaansgeschiedenis (ROG) in te richten. Helaas wordt in deze wetswijziging geen gehoor gegeven aan het opzetten hiervan. Wij begrijpen deze keuze niet, omdat een dergelijk professioneel en volledig register juist een grote stap kan zijn in het transparant maken van afstamming in Nederland (en daarbuiten). In de Wet kind, draagmoeder en

afstamming wordt wel het register afstammingsgeschiedenis (RAG) genoemd. Gaat het RAG een rol spelen bij zaaddonatie, en zo ja, welke?

- Zoals vermeld in Artikel 1, paragraaf 1a, zal na de wetswijziging gebruik worden gemaakt van moeder- en donorcodes als middel om het aantal afstammelingen per donor te maximaliseren. Hoewel wij het gebruik van deze codes ondersteunen, werkt de voorgestelde wijziging nadelig uit voor vrouwenstellen. Doordat de moedercode gekoppeld wordt aan een individuele vrouw, wordt niet gegarandeerd dat beide vrouwen een kind van dezelfde donor kunnen dragen. Deze mogelijke blokkade is absoluut niet wenselijk, omdat het regelmatig voorkomt dat beide vrouwen een kind willen dragen van eenzelfde donor. Zo zijn immers de kinderen via hun vader alsnog biologisch verwant. Wij stellen dan ook voor dat het ook mogelijk wordt dat de code gekoppeld wordt aan een vrouwenstel. Daarnaast zou het mogelijk moeten blijven dat – wanneer er nog een kindwens is in een gezin én het maximum bij de donor is bereikt – er een uitzondering wordt gemaakt zodat alle kinderen via dezelfde donor verwant kunnen zijn. Op deze manier blijft de optie voor vrouwenstellen altijd open om allebei een kind van dezelfde donor te dragen en al hun kinderen biologisch verwant te laten zijn via eenzelfde donor.
- Wij maken ons zorgen over de donoren die buiten de klinieken om doneren, omdat op dit moment niet wordt gemonitord hoe veel nakomelingen deze donoren al hebben. Wij merken in onze achterban dat het niet eenvoudig is een geschikte donor te vinden. Door dit lage aanbod is de kans groter dat bepaalde donoren meer dan 25 kinderen verwekken of 12 vrouwen(stellen) helpen. Wij adviseren dan ook om hierop toe te zien door iedere zwangerschap ontstaan uit een donatie goed te registreren. Het ROG, zoals voorgesteld door de Staatscommissie, zou hier een oplossing voor zijn. Daarnaast zou het overschrijden van het maximum strafbaar gesteld kunnen worden, zodat de kans nog kleiner wordt dat een donor meer nakomelingen heeft dan toegestaan is.
- Ook maken wij ons zorgen over het gebruik van buitenlandse donoren, om dezelfde reden als hiervoor genoemd. Er kan namelijk niet gegarandeerd worden dat er te veel afstammelingen van dezelfde donoren in Nederland en in het buitenland zijn. Vaak wordt naar het buitenland geweken omdat het aanbod in Nederland te weinig is. Wij adviseren dus dat buitenlandse zaadbanken die Nederlandse wensouders helpen zich aan de Nederlandse regels moeten houden m.b.t. het maximum aan het aantal afstammelingen, leeftijdsgrens e.d. Echter willen wij hierbij wel benadrukken dat het niet wenselijk is dat zaaddonatie uit het buitenland ontmoedigd wordt.
- Afsluitend verzoeken wij dat wordt onderzocht of een positieve campagne vanuit de Rijksoverheid het aantal zaaddonaties kan stimuleren. Wij merken namelijk dat er een stigma heerst dat mannen weerhoudt om te doneren. Een duidelijke uitleg van de procedures rond zaaddonatie kan helpen om eventuele vooroordelen weg te nemen.

Wij verwachten dat u bovenstaande punten in overweging neemt zodat de wetswijziging leidt tot inclusieve kunstmatige bevruchting, waarin nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de wensen van vrouwen(stellen). Ook hopen wij dat de Minister deze kans aangrijpt om het stigma rond zaaddonatie te doorbreken.

Vriendelijke groet,

Stichting Meer dan Gewenst en COC Nederland